

Oplegvel

1.	Onderwerp	Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020 en Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang Holland Rijnland 2018-2021		
2.	Rol van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	† Basistaak † Efficiencytaak † X Platformtaak volgens Dagelijks Bestuur † Platformtaak volgens gemeente		
3.	Regionaal belang	Per 2021 worden de taken Beschermd Wonen en Maatschappelijke van de centrumgemeente Leiden overgedragen naar de regiogemeenten. Het is daarom van belang om hierover regionale afspraken te maken en de mogelijkheid te creëren om te investeren in de voorbereiding op deze decentralisatie en transformatie.		
4.	Behandelschema:	Datum: Informerend	Datum: Adviserend	Datum: Besluitvormend
				26 sept. 2018
	† DB † Colleges † PHO † DB † Gemeenteraad † DB † AB † Gemeenteraad			

5.	Advies PHO	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akkoord te gaan met voorstel voor het Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020 (zie bijlage 1) en de samenvatting van de beslispunten (zie pagina 7, bijlage 1); 2. De gemeente Leiden te verzoeken om: <ol style="list-style-type: none"> a. een bedrag van € 4.000.000,- ter beschikking te stellen vanuit de reserve Beschermd wonen ten behoeve van het investeringsfonds Maatschappelijke zorg Holland Rijnland; b. de projectgroep Maatschappelijke zorg Holland Rijnland de opdracht te geven tot het beheer van het investeringsfonds maatschappelijke zorg en in deze hoedanigheid: <ul style="list-style-type: none"> ○ uitwerking te geven aan een zorgvuldige beoordelings- en financieringsprocedure ○ uitvoering te geven aan de inhoudelijke en financiële monitoring van het investeringsfonds Maatschappelijke Zorg. 3. In te stemmen met het Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang Holland Rijnland 2018-2021 (zie bijlage 2); 4. Het convenant ter ondertekening aan te bieden aan de colleges van B&W van alle gemeenten in Holland Rijnland en aan de bestuurder van Stichting De Binnenvest;
6.	Reden afwijking eerdere besluitvorming en wijze afwijken	Nvt.
7.	Essentie van het voorstel <i>(annotatie zoals op agenda staat)</i>	Maatschappelijke zorg is nu de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Leiden voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke opvang (MO). In 2021 wordt dit een taak van alle gemeenten met waarschijnlijk minder budget. Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringprogramma Maatschappelijke Zorg is om de komende jaren gezamenlijk invulling te geven aan deze decentralisatie en transformatie van de opvangvoorzieningen. Om dit mogelijk te maken zijn het regionaal convenant MO en het investeringsfonds MZ opgesteld.
8.	Inspraak	<p>Nee</p> <p>† Ja, door: Wanneer:</p>

9.	Financiële gevolgen	† Zie paragraaf Financiën
10.	Bestaand Kader	Relevante regelgeving:
		Eerdere besluitvorming:
11.	Lokale context (in te vullen door griffier)	

Adviesnota PHO

Vergadering: PHO Maatschappij
Datum: 26 september 2018
Tijd: 9:30-12:30 uur
Locatie: Stadhuis Leiden
Agendapunt: 05

Auteur: Regionale werkgroep Transitie Maatschappelijke Zorg

Onderwerp:

Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020 en Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang Holland Rijnland 2018-2021

Beslispunten:

1. Akkoord te gaan met voorstel voor het Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020 (zie bijlage 1) en de opsomming van de beslispunten (zie pagina 7, bijlage 1);
2. De gemeente Leiden te verzoeken om:
 - a. een bedrag van € 4.000.000,- ter beschikking te stellen vanuit de reserve Beschermd wonen ten behoeve van het investeringsfonds Maatschappelijke zorg Holland Rijnland;
 - b. de projectgroep Maatschappelijke zorg Holland Rijnland de opdracht te geven tot het beheer van het investeringsfonds maatschappelijke zorg en in deze hoedanigheid:
 - o uitwerking te geven aan een zorgvuldige beoordelings- en financieringsprocedure
 - o uitvoering te geven aan de inhoudelijke en financiële monitoring van het investeringsfonds Maatschappelijke Zorg.
3. In te stemmen met het Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang Holland Rijnland 2018-2021 (zie bijlage 2);
4. Het convenant ter ondertekening aan te bieden aan de colleges van B&W van alle gemeenten in Holland Rijnland en aan de bestuurder van Stichting De Binnenvest;

Inleiding

In 2017 en 2018 is het Beleidskader Maatschappelijke Zorg en het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg opgesteld. Daarin omschrijven we als Holland Rijnland gemeenten onze visie op de Maatschappelijke Zorg en de stappen die we de komende jaren willen nemen om deze visie te kunnen uitvoeren. Daarbij geldt: 'uitvoering zo lokaal mogelijk, tenzij...'. Om in de aanloop naar de formele decentralisatie van de taken in 2021 de beweging naar lokaal mogelijk te maken is dit convenant en investeringsfonds opgesteld.

Maatschappelijke zorg is momenteel nog de verantwoordelijkheid van Leiden als centrumgemeente voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke opvang (MO). In 2021 wordt dit een taak van alle gemeenten met waarschijnlijk minder budget. Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg is om de komende jaren gezamenlijk invulling te geven aan deze decentralisatie en transformatie van de opvangvoorzieningen. De transformatieopgave van BW en MO betekent in de praktijk: kwetsbare inwoners waar mogelijk in hun eigen woonomgeving de benodigde

zorg en ondersteuning te bieden, in plaats van in een voorziening BW of MO te plaatsen. Indien toch opvang nodig is, dan duurt deze zo kort mogelijk, zoveel mogelijk nabij de eigen woonomgeving en met een eigen woonplek.

Beoogde effecten:

- ✓ De lokale sociale infrastructuur wordt verbeterd voor inwoners in een sociaal kwetsbare situatie.
- ✓ Voor inwoners met een specifieke ondersteunings- en/of opvangbehoefte worden specialistische regionale voorzieningen gerealiseerd.
- ✓ Inwoners die dak-of thuisloos raken worden in de eigen subregio opgevangen en begeleid naar herstel. DSP heeft reeds onderzoek gedaan naar de oorzaken van dak- en thuisloosheid (zie bijlage 3)
- ✓ Inwoners met ernstige psychische problemen ontvangen hulp en ondersteuning in de eigen omgeving, zo nodig 24/7.
- ✓ Voor de opvang van frequente gebruikers van de Nieuwe Energie worden in elke subregio in totaal 10 wooneenheden gerealiseerd (o.a. scheve huisjes).

Argumenten:

1.1 Inwoners in een sociaal kwetsbare situatie zijn het meeste gebaat bij hulp en ondersteuning in de vertrouwde sociale omgeving.

Met de inzet van het investeringsfonds zijn gemeenten meer in staat deze hulp en ondersteuning lokaal vorm te geven.

1.2 Inwoners met een specifieke ondersteunings- en/of opvangbehoefte zijn meer gebaat bij specialistische hulp dan bij hulp en ondersteuning in de vertrouwde sociale omgeving.

Uit de analyse van de wachtlijst BW en onderzoek onder cliënten van de MO blijkt, dat momenteel een tekort is aan een aantal specifieke intramurale voorzieningen. Hierdoor stopt de doorstroom binnen BW en lopen de wachttijden voor deze plekken op. Het gaat hierbij om voorzieningen voor cliënten met de volgende problematiek:

1. Verslaving in combinatie met psychiatrische aandoening
2. Psychiatrische aandoening in combinatie met somatiek (vooral oudere cliënten BW en MO)
3. Psychiatrische aandoening in combinatie met Lichte verstandelijke beperking
4. Psychiatrische aandoening in combinatie met agressie

De behoefte aan deze intramurale opvang- en woonvoorzieningen is te specifiek en te gering om op lokaal/ subregionaal schaalniveau te organiseren. Om de continuïteit van zorg voor deze cliënten ook ná 2020 te waarborgen zijn hiervoor duurzame afspraken en een gezamenlijke regionale aanpak gewenst.

1.3 Het investeringsfonds maakt het mogelijk de komende jaren de taken geleidelijk te verschuiven van centrumgemeente naar alle gemeenten.

Alle gemeenten bereiden zich voor op de nieuwe taken en willen aan de slag. De Duinen Bollenstreek en de Rijnstreek hebben dat expliciet vastgelegd in hun subregionale uitvoeringsplan maatschappelijke zorg. Met het verschuiven van een deel van de regionale middelen van de begroting van Leiden naar de overige gemeenten hebben de gemeenten ook de financiële mogelijkheid aan de slag te gaan. Binnen het investeringsfonds wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele en structurele budgetten. In de bijlage 'Voorstel investeringsfonds Maatschappelijke Zorg 2018-2020' is aangegeven wat vanuit deze twee soorten budgetten op regionaal en lokaal niveau bekostigd kan worden.

1.4 Financiële overschotten worden gericht ingezet ten behoeve van de doelgroep.
De Gemeente Leiden houdt sinds de decentralisatie van 2015 geld over op BW. Met het oog op een verdere decentralisatie is behoedzaam omgegaan met het aangaan van langlopende verplichtingen om gemeenten niet later voor het blok te zetten. Tegelijkertijd neemt de wachtlijsten BW toe en wachten mensen te lang op passende zorg. Door nu de reserves hiervoor deels in te zetten kan de wachtlijst teruggebracht worden op een wijze die past bij de komende lokale verantwoordelijkheden.

2.1 De gemeente Leiden is eindverantwoordelijk voor de reserves BW
Sinds 2015 is Leiden als centrumgemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschermd Wonen tbv alle inwoners van Holland Rijnland. Leiden ontvangt financiële middelen van het Rijk voor de organisatie van de toegang & inkoop van zorg op het gebied van BW. Regionaal is afgesproken dat een eventueel overschot Beschermd Wonen jaarlijks gestort wordt in de reserve zachte landing rijks- bezuinigingen 3D onderdeel Beschermd wonen. Omdat deze reserve onderdeel uitmaakt van de Leidse begroting is, om aanspraak te kunnen maken op deze reserve een besluit van de Leidse gemeenteraad noodzakelijk.

3.1 Door frequente gebruikers van de MO permanent te huisvesten neemt hun welzijn toe, nemen de maatschappelijke kosten af en kan de omvang van de centrale MO in de Nieuwe Energie verkleind worden.

Met deze afspraken nemen de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het huisvesten van de frequente gebruikers van de maatschappelijke opvang met de realisatie van 10 wooneenheden (o.a. scheve huisjes) in elke subregio. Van deze inwoners is een gemeente van herkomst niet meer te bepalen.

3.2 Met het Convenant worden taken en verantwoordelijkheden tussen centrumgemeente Leiden en de overige gemeenten in Holland Rijnland duidelijker belegd.

De Gemeente Leiden heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de maatschappelijke opvang, ook met eigen middelen. Voor de overige gemeenten was vaak niet goed zichtbaar welke problematiek, welke aantallen en welke investeringen dit betrof. Dit heeft over en weer soms geleid tot onbegrip of irritaties. Met heldere afspraken en heldere rapportages kan dit verbeterd worden.

Kanttekeningen/risico's:

1. Landelijk is er nog grote onduidelijkheid over de herverdeling van budgetten.
Er is nog grote onduidelijkheid over de herverdeling van budgetten. Zowel over het totaal beschikbare bedrag voor de gemeenten in Holland Rijnland als over de verdeling over de gemeenten. Dit brengt risico's met zich mee voor de voorzetting van de huidige ondersteuning. Om deze reden wordt nog circa 6 miljoen in reserve gehouden bij de Gemeente Leiden. Zo houdt de gemeente Leiden voldoende in reserve om tegenvallers en onvoorziene ontwikkelingen BW en MO op te vangen. Zodra er meer duidelijkheid is over de budgetverdeling en de gevolgen daarvan kan onderzocht worden op welke wijze deze reserve regionaal in te zetten is.

3.1 Lokaal draagvlak is van belang om afspraken uit het convenant te laten slagen.
De afspraken met de Binnenvest worden op bestuurlijk niveau gemaakt en moeten op sub regionaal en lokaal niveau worden uitgevoerd. Het is daarom van groot belang om lokaal voldoende draagvlak te creëren voor de afspraken die opgenomen zijn in het convenant. Anders zullen deze niet slagen.

3.2 *Er volgen geen consequenties wanneer gemeenten of de Binnenvest de afspraken die opgenomen zijn in het convenant niet nakomen.*

Met het convenant wordt door de betrokken partijen alleen de intentie uitgesproken om de genoemde afspraken uit te voeren. Wanneer partijen de afspraken niet nakomen, volgen er geen consequenties.

3.3 *Het op korte termijn uitblijven van crisisopvang in subregio's heeft gevolgen voor gebruik gebouw C en afbouw centrale maatschappelijke opvang*

De uiterlijke realisatiedatum van 1 februari 2019 van crisisopvangplekken (alleenstaanden en gezinnen) in de subregio's ligt kort op de datum dat gebouw C dicht moet zijn (31 maart 2019). Tevens valt 1 februari midden in de periode dat de kouderegeling van kracht kan zijn (in zo'n periode (door RDOGHM bepaald obv landelijke afspraken) mag iedereen die dakloos is bij een bepaalde minimumtemperatuur naar binnen bij de maatschappelijke opvang). Het kan zijn dat gebouw C dit najaar/winter weer open moet om: 1) structurele toename in MO in het najaar op te vangen en 2) op te vangen als de kouderegeling van kracht is. Na 31 maart 2019 is gebouw C definitief gesloten. Direct huisvesten door gemeente van herkomst bij aanmelden bij de MO na 31 maart 2019 is dan nodig.

Financiën:

In onderstaande tabel zijn de maximale investeringsbudgetten opgenomen waarop gemeenten of subregio's een beroep kunnen doen via het indienen van een projectplan.

Middelen	2018	2019	2020	Totaal
Maximaal structureel investeringsbudget beschikbaar per gemeente op basis van maximum jeugdverdeling/inwoner/huidige woonplaats/MO				
Alphen a/d Rijn	60.471	642.500	680.294	1.383.264
Hillegom	9.783	103.947	110.061	223.791
Kaag en Braasem	12.029	127.803	135.321	275.153
Katwijk	30.182	320.684	339.548	690.415
Leiden	153.474	1.630.666	1.726.588	3.510.728
Leiderdorp	12.748	135.447	143.415	291.610
Lisse	10.132	107.652	113.985	231.769
Nieuwkoop	12.268	130.346	138.013	280.626
Noordwijk	11.735	124.684	132.019	268.438
Noordwijkerhout	44.815	476.157	504.166	1.025.137
Oegstgeest	10.359	110.069	116.544	236.973
Teylingen	16.483	175.132	185.434	377.048
Voorschoten	11.499	122.176	129.362	263.037
Zoeterwoude	4.022	42.737	45.251	92.010
totaal	400.000	4.250.000	4.500.000	9.150.000
Maximaal incidenteel investeringsbudget beschikbaar per gemeente op basis van inwoneraantallen				
Alphen a/d Rijn	157.040	235.560	235.560	628.159
Hillegom	31.034	46.551	46.551	124.135
Kaag en Braasem	38.156	57.234	57.234	152.625
Katwijk	92.674	139.010	139.010	370.695

Leiden	177.809	266.713	266.713	711.235
Leiderdorp	38.433	57.650	57.650	153.732
Lisse	32.140	48.210	48.210	128.560
Nieuwkoop	38.915	58.373	58.373	155.661
Noordwijk	37.225	55.837	55.837	148.900
Noordwijkerhout	22.923	34.384	34.384	91.691
Oegstgeest	32.862	49.293	49.293	131.447
Teylingen	52.286	78.429	78.429	209.145
Voorschoten	36.476	54.714	54.714	145.904
Zoeterwoude	12.028	18.042	18.042	48.112
	800.000	1.200.000	1.200.000	3.200.000

Communicatie:

Na akkoord in het PHO Maatschappij zal de gemeenteraad van Leiden voorgesteld worden een bedrag van € 4.000.000,- ter beschikking te stellen vanuit de reserve Beschermde wonen ten behoeve van het investeringsfonds Maatschappelijke zorg Holland Rijnland.

En hoe organiseren we de ondertekening van het convenant?

Evaluatie:

De uitvoering van het Convenant en het Investeringsfonds zal elk half jaar gerapporteerd worden in het PHO Maatschappij. In de rapportage wordt opgenomen:

1. Overzicht van de financiële uitputting van het Investeringsfonds
2. Een inhoudelijke rapportage over de mate waarin de doelstellingen uit het investeringsfonds worden bereikt, waarin onder meer de volgende zaken zullen worden opgenomen:
 - o Wachtlijstontwikkeling BW
 - o Ontwikkeling aantal plekken Gebouw C en Nieuwe Energie
 - o Nieuw ontwikkelde lokale & subregionale initiatieven
 - o Realisatie regionale specialistische voorzieningen

Met de rapportages wordt tevens aangegeven of het wenselijk dan wel noodzakelijk is om op basis van de gegevens of andere ontwikkelingen de financiële of inhoudelijke afspraken bij te stellen.

Bijlagen:

1. Voorstel investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2018-2020
2. Convenant regionale samenwerking maatschappelijke opvang Holland Rijnland 2018-2021 (inclusief inhoudelijke toelichting)
3. Oorzaken van dakloosheid Leiden